

Modeli porazdeljenih sistemov [UDS:6]

- z modelom podamo pričakovanja o obnašanju sistema
- ključni elementi obnašanja sistema so povezave v omrežju, obnašanje procesov in čas
- povezave so lahko točka-točka (*angl.* point-to-point) ali eden-vsem, razširjanje (*angl.* broadcast), pri modeliranju se lahko omejimo na točka-točka
- modeli povezav v omrežju
  - povezava s sprejemljivimi izgubami (*angl.* fair-loss link) predpostavlja, da se sporočila lahko izgubijo in podvajajo; če pošiljatelj sporočilo pošilja neprestano, bo to prej ali slej prišlo do prejemnika (UDP)
  - zanesljiva povezava (*angl.* reliable link) predpostavlja, da je sporočilo dostavljeno točno enkrat, brez izgube ali podvajanja; zanesljivo povezavo dobimo, če pri povezavi s sprejemljivimi izgubami razrešimo podvajanje sporočil na sprejemni strani (TCP)
  - overovljena zanesljiva povezava (*angl.* authenticated reliable link) je zanesljiva povezava nadgrajena z mehanizmi za overovitev pošiljatelja (TLS)
- modeli obnašanja procesov
  - bizantinski model ali proces z napako (*angl.* arbitrary fault) predpostavlja, da lahko proces na nek način odstopa od algoritma; nepričakovano obnašanje zaradi hroščev, napak ali zlonamernih posegov; kljub napačnemu obnašanju do 1/3 procesov sistem še vedno lahko deluje pravilno (2003)
  - obnovljivi proces (*angl.* crash-recovery) predpostavlja, da proces ne odstopa od algoritma, ampak se lahko kadar koli zruši in ponovno zažene, pri čemer izgubi stanje pomnilnika
  - neobnovljivi proces (*angl.* crash-stop) predpostavlja, da proces ne odstopa od algoritma, vendar se ob sesutju ne vzpostavi nazaj; primeren za modeliranje napak strojne opreme
- modeliranje časa
  - sinhroni model predpostavlja, da se posredovanje sporočila vedno zaključi v danem časovnem okviru; ni preveč realističen za porazdeljene sisteme (preobremenjenost omrežja, sproščanje pomnilnika, razvrščanje niti)
  - asinhroni model predpostavlja, da posredovanje sporočila ali izvajanje procesa traja neomejen čas; algoritmi, zgrajeni na tem modelu, so zelo robustni; mnogih problemov ni mogoče rešiti ob tej predpostavki
  - delno sinhroni model predpostavlja, da se sistem obnaša večino časa sinhrono; najprimernejši za modeliranje porazdeljenih sistemov
- v nadaljevanju bomo predpostavili da imamo povezave s sprejemljivimi izgubami, obnovljive procese in delno sinhrono obnašanje

Zaznavanje napak [UDS:7, CDS:1.3, CDS:2.4]

- pri posredovanju sporočila se lahko zgodi troje: sporočilo ne prispe do prejemnika, prejemnik ga ne obdela, potrditev ne pride do pošiljatelja
- rešitve:
  - v najslabšem primeru bo pošiljatelj čakal v nedogled
  - pošiljatelj po določenem času ugotovi, da prejemnik ni dostopen: zaključi z napako ali ponovi posredovanje sporočila; koliko časa čakati?
- dostopnost sistema
  - 24/7
  - štiri devetke: 0,9999, 53 minut/leto (moderna omrežja)
  - pet devetk: 0,99999, 5,3 minute/leto (klasične telefonske centrale)
  - kdaj sistem ni dostopen, določa pogodba o storitvi, *angl.* service level agreement, SLA
    - je sprejemljivo, da brskalnik spletno stran nalaga pol minute ali pet minut
- robustni sistemi (sistemi odporni na napake)
  - robusten sistem je načrtovan tako, da deluje kljub določenim odpovedim
    - porazdeljeni datotečni sistemi, NAS
  - izogibanje posameznim točkam odpovedi (*angl.* single point of failure)
    - če imamo eno stikalo, nam nič ne pomaga pet vozlišč, povezanih nanj
    - internet se ne bo ustavil, če izpade posamezno vozlišče ali usmerjevalnik
  - prvi korak je detekcija možnih napak
- detekcija napak v porazdeljenem sistemu
  - za procese, ki komunicirajo redkeje, je dovolj, da težavo zaznamo ob pošiljanju sporočila
  - za procese, ki pogosto komunicirajo, povezavo raje neprestano preverjamo

- pošiljanje periodičnih zahtev in potrjevanje (*angl.* ping); te pošiljamo tudi potem, ko sprejemnik ni dostopen; na ta način ugotovimo, kdaj je spet na voljo
- srčni utrip (*angl.* heartbeat) pošilja vsaka stran posebej; ko signala dlje časa ne dobimo, sklepamo, da je povezava padla
- idealni detektor napak obstaja za procese z zaustavitvijo in sinhronim obnašanjem
- za bizantinske procese z delno sinhronim obnašanjem idealnega detektorja napak ni

Problem dveh generalov [CDS:2.1]

- generala vodita vsak svojo vojsko, rada bi zavzela mesto
- če mesto napade en sam general, bo poražen
- če napadeta hkrati, bo mesto padlo
- informacije o napadu si izmenjujeta preko kurirjev
  - prvi general pošlje kurirja
  - kurir lahko pride do drugega generala ali pa ga ujamejo
  - drugi general mora preko kurirja potrditi, da je prejel obvestilo
  - kurir lahko pride do prvega generala ali pa ga ujamejo
  - kako bo drugi general vedel, da je prvi dobil potrdilo in da bo napadel
- strategija generalov
  - napade v vsakem primeru, lahko bo poražen
  - lahko čaka na potrditev; ne glede na število izmenjav general nikoli ne bo prepričan, da bo prišlo do usklajenega napada; več kot je izmenjav, bolj verjeten je usklajen napad
- v porazdeljenem sistemu noben proces ne more vedeti stanja drugega procesa brez izmenjevanja sporočil
- realni problem: spletna trgovina in banka
  - komunicirata preko RPC, kakšno sporočilo se lahko izgubi
  - spletna trgovina bo kupčevo kartico bremenila, ko so izdelki poslani
  - problem je rešljiv, ker spletna trgovina ob neuspešnem pošiljanju lahko vrne denar

Problem bizantinskih generalov [CDS:2.2]

- imamo tri ali več generalov s svojim vojskami
- tokrat kurirji zanesljivo prenesejo sporočilo
- nekateri generali so lahko izdajalci in zavajajo ostale generale
- pošteni generali ne vejo, kdo so izdajalci, izdajalci lahko sodelujejo
- pošteni generali se morajo dogovoriti za usklajen napad
- problem je rešljiv, če je manj kot tretjina generalov izdajalcev
- stvari se poenostavijo, če lahko sporočila kodirajo
- realni problem: zaupanje
  - kupec mora zaupati spletni trgovini
  - spletna trgovina zaupa banki
  - banka mora zaupati spletni trgovini (da ne posluje z ukradenimi karticami)
  - spletna trgovina mora privzeti, da so kupci goljufivi (če jim pošlje izdelke pred plačilom, bodo to lahko izkoristili)
  - na koncu se morajo vsi trije sporazumeti, da uspešno izvedejo naročilo